

YlaPro
elinkaaren läpäisevä tieto

Yleisten alueiden tiedonhallinnan kokonaisuuden kehittäminen

Virpi Vertainen, Teija Soini, Johanna Luotokallio
Kaupunkiympäristön toimiala
Rakennukset ja yleiset alueet

Helsinki

YlaPro tavoittelee tiedon parempaa virtaamista elinkaarella

Miksi tarvitaan?

Yleisten alueiden ydinprosessissa on tunnistettu tiedonhallinnan haasteita: tieto ei kulje sujuvasti, sitä on vaikea löytää, sen laatu vaihtelee eikä tiedon merkitystä aina ymmärretä. Tiedon johtamiselta puuttuu rakenteet. Tietoon liittyvät roolit, vastuut ja itse tiedonhallinnan prosessit ovat osin epäselviä. Tiedon tallentamista järjestelmään pidetään lisätyönä. Sekavat käytännöt aiheuttavat hukkaa. Tiedolla johtamisen ja tekoälyn hyödyntämisen taustalta puuttuu laadukasta dataa.

Mitä tavoitellaan?

Laadukas data on digitalisaation edellytys. Hankkeen päätavoitteena on **parantaa tiedon löydettävyyttä, laatua ja hyödynnettävyyttä, selkeyttää vastuita ja prosesseja sekä lisätä ymmärrystä tiedon merkityksestä** kaupungin toiminnassa. Tämä **kasvattaa tiedon arvoa ja työarki sujuvoituu.**

Miten?

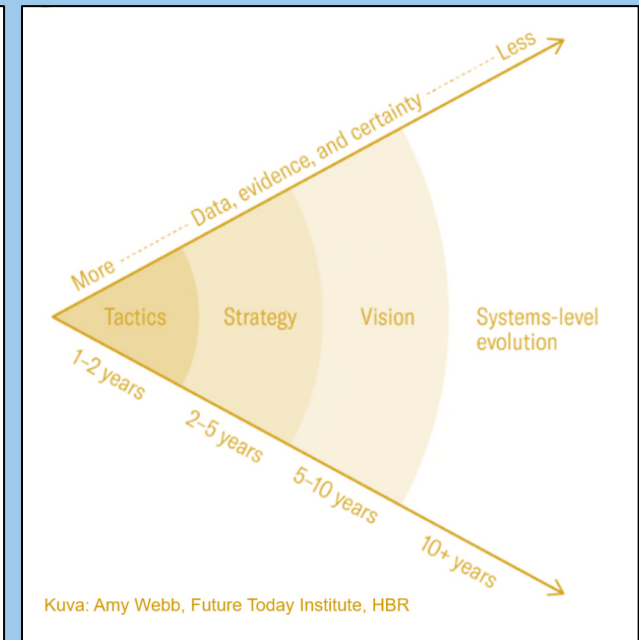
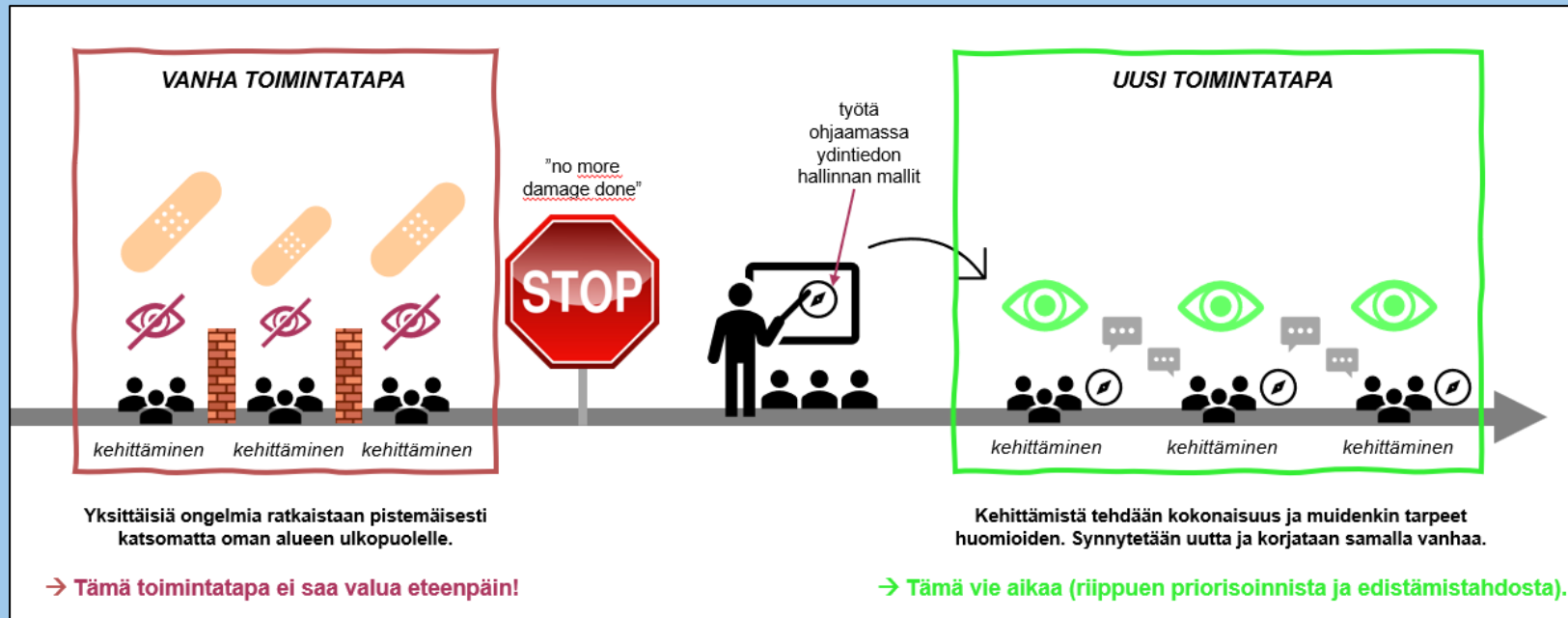
Työ etenee vaiheittain vuosina 2025–2030, alkaen yleisten alueiden ydinprosessin tiedonkulun analyysistä ja ydintiedon kuvaamisesta, jatkuen metatiedon määrittelyyn ja tiedon omistajuus- ja vastuumallin pilotointiin.

Muutoksen onnistuminen edellyttää eri sidosryhmien sitouttamista, ymmärryksen lisäämistä ja käytännön tuen tarjoamista: tavoitteena on **pysyvä toimintakulttuurin muutos**.

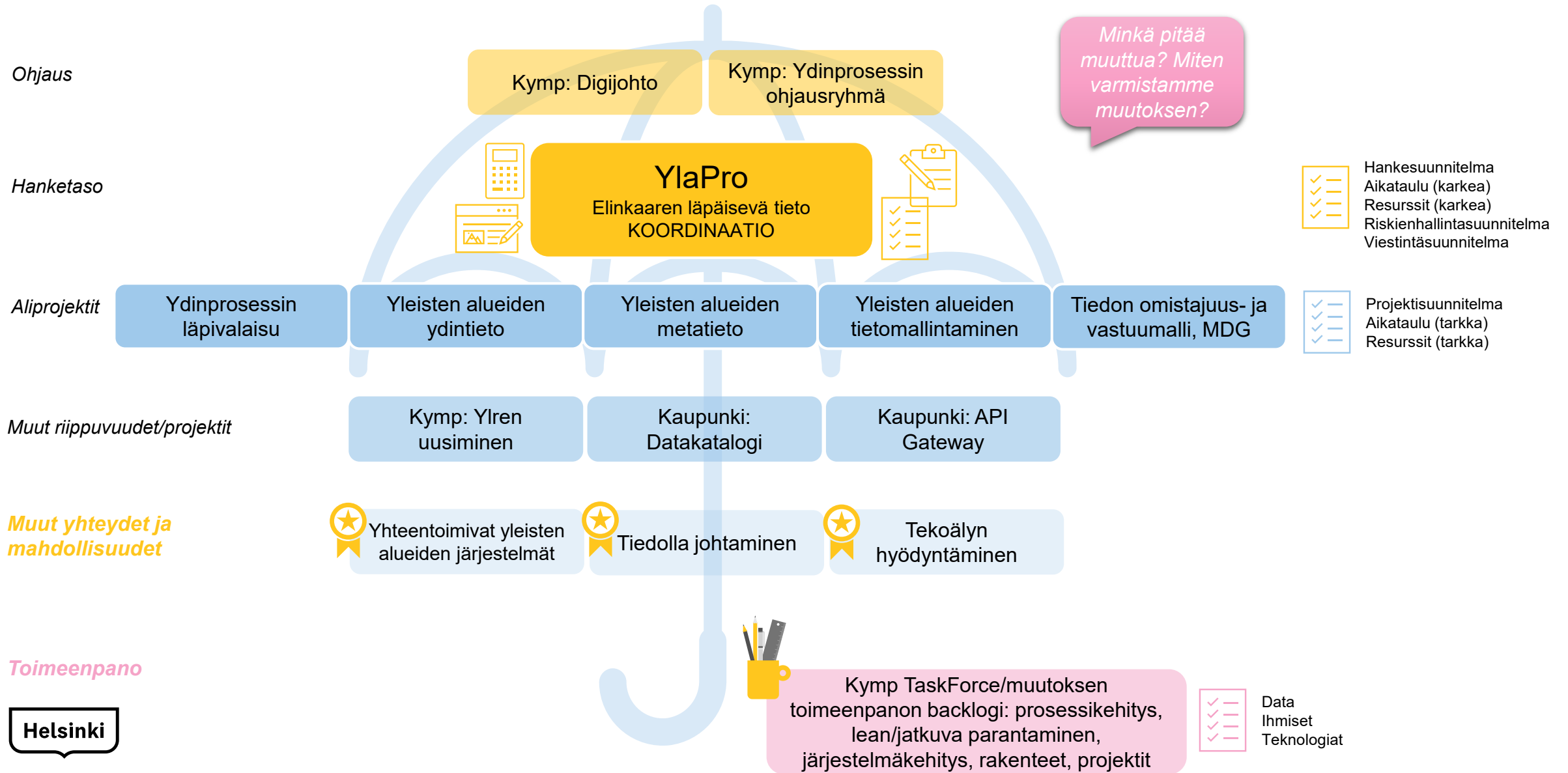
Helsinki

Jotta voi johtaa, pitää olla ymmärrys johdettavasta asiasta sekä rakenteet johtamiselle ja toiminnan muuttamiselle. Ymmärrys vaatii osaamisen kasvattamista ja aikaa. Ilman johtamista muutosta ei tapahdu.

YlaPro on koordinoiva hanke, joka ohjaa aliprosesseja samaan suuntaan ja optimoi resurssointia.

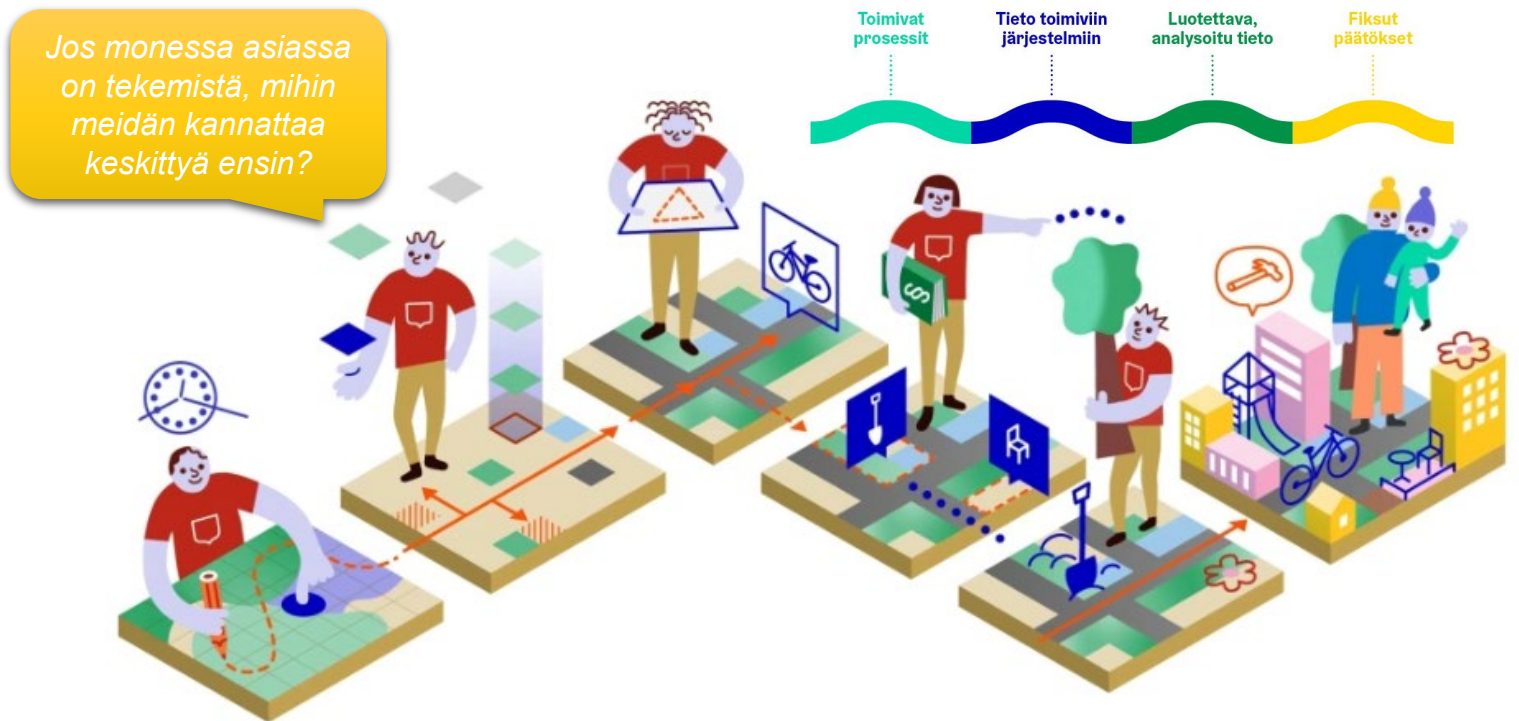

YlaPro yleisten alueiden ydinprosessin läpivalaisu: Ensiksi hankittava hyvä ymmärrys prosessissa kohdatuista tiedonkulun haasteista, niiden syistä sekä niiden vaikutuksista arvon tuottamiseen.

- Ilman tiedon virtaamista prosessissa ei synny tuotoksia. Puutteet tiedon kulussa aiheuttavat hidasteita, päällekkäistä työtä ja joskus vakavia virheitä.
- Ilman kohdattujen haasteiden havaintoja ei päästä kiinni juurisyihin eikä osata priorisoida kehittämistä.
- **Ratkaisu:** Case esimerkkien kautta tiedon kulun haasteisiin pureutuminen läpi prosessin vaiheiden. Arvovirta-analyysi. Juurisyysanalyysi. Priorisoitu backlog kehittämistoimenpiteistä.

Ydinprosessin visio

Kaupunki kestää hyvää elämää – tavoitteena toimiva, turvallinen ja viihtyisä kaupunkitila.

Yleisten alueiden pääprosessit ovat 1. Strateginen suunnittelu 2. Yleis- ja viitesuunnittelu 3. Toteutussuunnittelu 4. Alueiden käyttö ja valvonta 5. Rakennuttaminen 6. Kunnossapito

ONNISTUNEEN TIEDON HALLINNAN OSA-ALUEET

Tiedon johtaminen
(data governance)

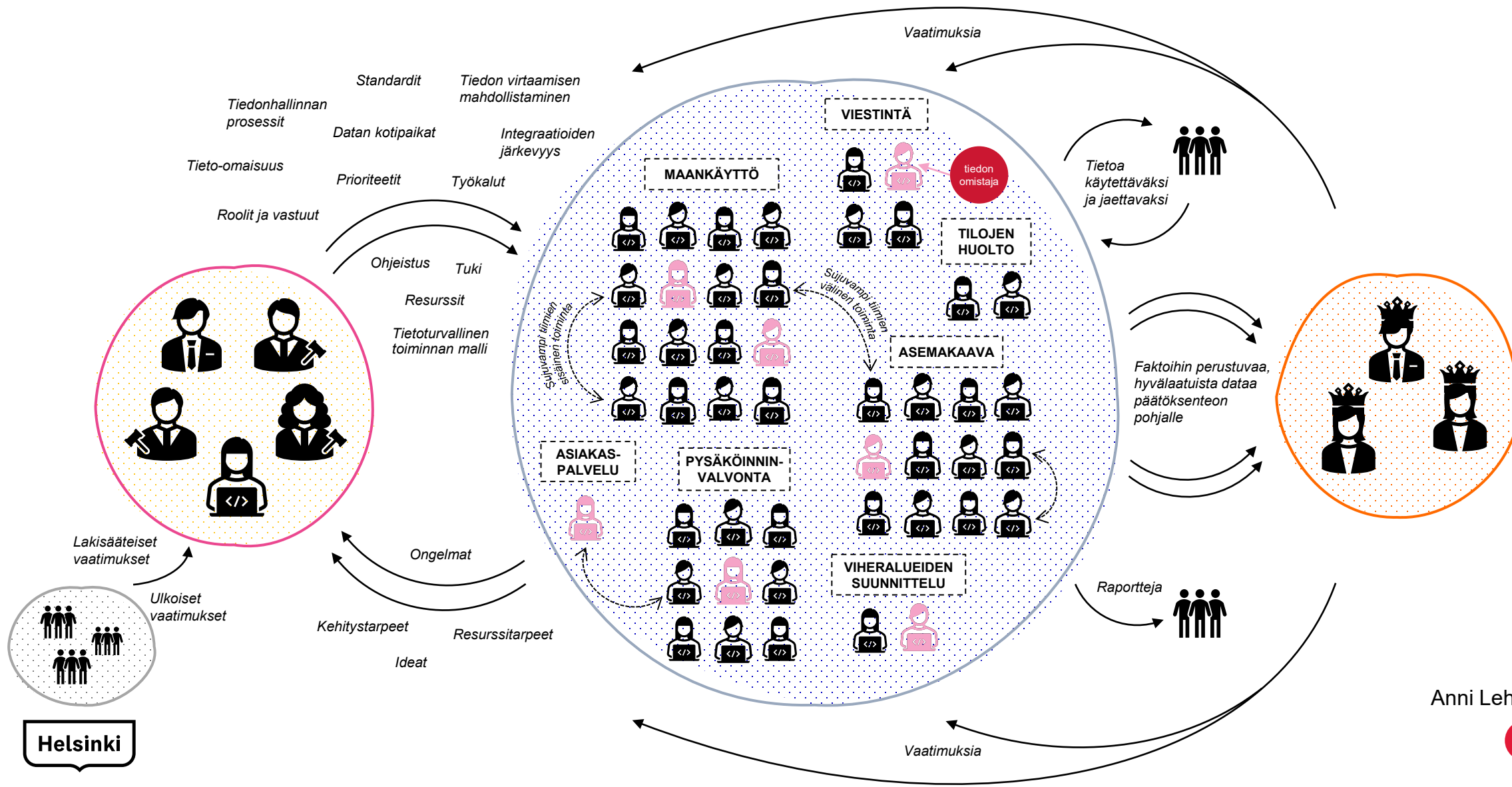
= IHMISTEN JOHTAMISTA

Tiedonhallinta
(data management)

= PALVELUIDEN TOTEUTTAMISTA

Tiedolla johtaminen
(data-driven decision making)

= ANALYTIIKKAA JA PÄÄTÖKSIÄ

Anni Lehto (2025)

CGI

YlaPro Tiedon omistajuus ja vastuut sekä Data governance -mallin pilotointi vahvistaa roolit.

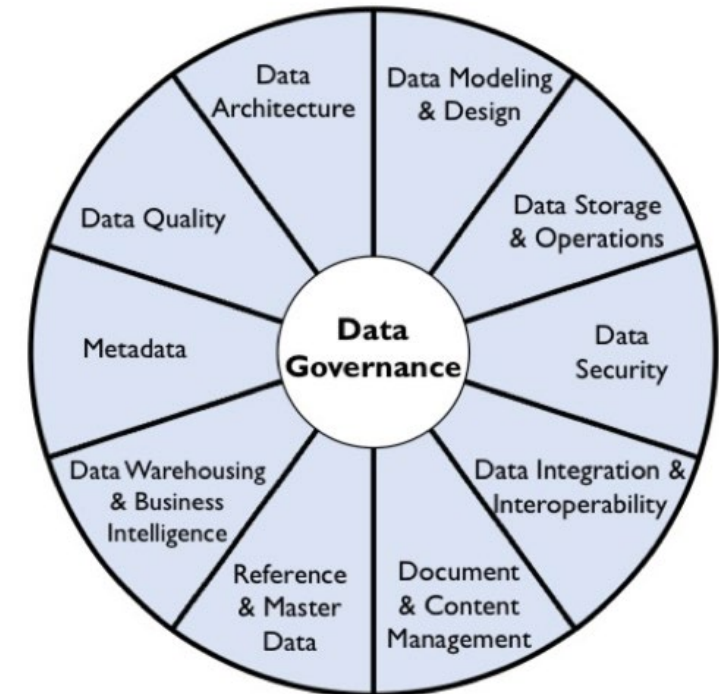
Otos toimialan ydintietoryhmän työpajan tuotoksista:

Hyvä kaupunki ei toimi ilman järjestelmällistä tiedon johtamista.

"Kadut ja puistot ovat kaupungin verisuonisto. Tieto tekee niistä eläviä. Tiedon johtaminen on sydän ja varmistaa tiedon virtaamisen läpi elinkaaren."

- Minumum data governance -malli tarvitaan tietoon liittyvän tekemisen organisoimiseksi ja hyvän toiminnan ylläpitämiseksi.
- **Ratkaisu:** Mallin määrittely ja rakentaminen tiedon johtamiselle. Tehtävien määrittely ja roolit. Eteneminen käytännön tarpeiden pohjalta kokeillen: Millaiset roolit ja vastuut tarvitaan ja mikä on muutos nykyiseen toimintaan. Millaiset päätöksenteon rakenteet toimivat tiedon johtamisessa.
  - Tietoon liittyvät tehtävät, vastuut ja roolit voivat löytyä jo nykyisestä organisaatiosta, kunhan tekemiselle annetaan mahdollisuus ja ne sovitaan!

Millainen rakenne tiedon johtamiselle ja tiedonhallinnalle tarvitaan? Mikä toimii meidän organisaatiossa?

Copyright© 2017 DAMA International

YlaPro aliprojektit ja liittyvät projektit

alustava aikataulu

HANKKEEN PLANNER (TEAMS)		SYKSY 2025	KEVÄT 2026	SYKSY 2026	KEVÄT 2027	SYKSY 2027	KEVÄT 2028	SYKSY 2028	KEVÄT 2029	SYKSY 2029	KEVÄT 2030	SYKSY 2030	TAVOITTEET
Ydinprosessien läpivalaisu		PROJEKTI-SUUNNIT-TELU	LÄPIVALAISUN TOTEUTTAMINEN										Tunnistaa ydinprosessien kehityskohdat ja tätten tarjota aineistoa muille projekteille. Tuotokset: ongelmat, haasteet ja kehityskohdat dokumentoituna.
			LÖYDÖSTEN DOKUMENTOINTI										
			NOPEAT KORJAUKSET										
Yleisten alueiden ydintieto LISÄTIETOA		PROJEKTI-SUUNNIT-TELU	1) KATUALUE, VIRKISTYSALUE, VIHERALUE	1) YDINTIEDON HALLINNAN VAKIOINTI (roolit, vastuut, rajapintatuotteet, työkalut, prosessit)	2) VESIALUE, SUOJELUALUE, LIIKENNEALUE	2) YDINTIEDON HALLINNAN VAKIOINTI (roolit, vastuut, rajapintatuotteet, työkalut, prosessit)							Tunnistaa ja kuvata Ylan ydintiedot pelikirjan ohjeistamalla tavalla. Tuotokset: ydintiedon kuvaukset, tietovastuulliset, rajapintatuotteet, laatuvaatimukset.
Yleisten alueiden metatieto LISÄTIETOA				ADKAR									Määrittää Ylan metatieto ja parantaa tiedon löydettävyyttä ja käytettävyyttä. Tuotokset: metatiedon kuvaukset, datakatalogi Ylalla, käsitteistöt.
				DATAKATALOGIN KÄYTTÖNOTON VALMISTELU	DATAKATALOGIN KÄYTTÖÖNOTTO YLALLA	METATIEDON HALLINNAN VAKIOINTI (OSAksi ARKEAI)							
Tiedon omistajuus- ja vastuumalli LISÄTIETOA				ADKAR									Määrittää tiedon minimi-omistajuusmalli ja jalkauttaa se osaksi toimintaa. Tuotokset: minimiylhteinen omistajuus- ja vastuumalli (MVG), pilotointi Ylassa.
				MVG:N MÄÄRITTELY YLASSA	MVG:N PILOTOIMINEN YLASSA	MVG:N VAKIOINTI (OSAksi ARKEAI)							
					VAKIOINNIN TARPEIDEN MÄÄRITTELY								
InfraBIM		PROJEKTI-SUUNNIT-TELU	SYSTEMAATTISEN TOIMINTATAVAN JA VASTUIDEN MÄÄRITTELY: tietotarpeiden ja muutosten päivittyminen systemaattisesti vaatimuksiin	ADKAR			ADKAR						Kehittää InfraBIM-tietomallien hyödyntämistä kunnossapidon / omaisuudenhallinnan tarpeisiin määrittelemällä / tarkentamalla InfraBIMn tietosisältötarpeita luomalla systemaattinen toimintatapa päivittää tietomallivaatimuksia ja tiedonsiirtotarpeita. Tuotokset: Systemaattinen toimintatapa päivittää tietosisältö-vaatimuksia vastaamaan kunnossapidon ja omaisuudenhallinnan tietosisältötarpeita.
				TIETOTARPEIDEN TARKENTAMINEN KUNNOSSAPIDON JA OMAISUUDENHALLINNAN TARPEISIIN (InfraBIM-nimikkeistö / ominaisuustiedot, ...)	YHTEINEN TIETOYMPÄRISTÖ - INFRAMALLIT								
Riippuvuus: Digitie		YDINTIETORYHMÄ: MVG-EHDOTUS (roolit, vastuut, tehtävät)	TIETOJOHTAMISEN OMISTAJUUSMALLI 2026										YlaPro-kontaktit: virpi.vertainen@hel.fi teija.soini@hel.fi johanna.luotokallio@hel.fi
			METADATAN TOIMINTAMALLI 2026										
Riippuvuus: Datakatalogi		KAUPUNKIYHTEISEN DATAKATALOGIN HANKINTA	KAUPUNKIYHTEISEN DATAKATALOGIN KÄYTTÖÖNOTTO										
Riippuvuus: Ylren uusiminen		ESISELVITYS	HANKINTA	KÄYTTÖÖNOTTO									
Riippuvuus: API Gateway			KÄYTTÖÖNOTTO										

YlaPro-hankkeen tuloksellisuus on riippuvainen ihmisistä

<u>Hanke</u> Mistä hankkeessa on kyse?	<u>Tarkoitus</u> Miksi muutos tarvitaan?	<u>Yksityiskohdat</u> Mikä muuttuu käytännössä?	<u>Ihminen</u> Keitä muutos koskee?
YlaPro on elinkaaren läpäisevän tiedonhallinnan kokonaisuuden kehittämisen hanke: Yksittäisten yleisten alueiden tiedonhallinnan parantamiseen liittyvien projektien hallinnasta siirrytään hankekokonaisuuden johtamiseen.	Muutos tarvitaan toiminnan sujuvoittamiseksi, yhtenäistämiseksi ja kehittämiseksi: Rinnakkaisista tai puuttuvista malleista siirrytään yhteisiin tietojohdamisen ja tiedonhallinnan malleihin.	Hanke sisältää eri projektien tuotosten seurauksena moniulotteisia muutoksia, mitkä vaikuttavat ihmisten tekemiseen, käyttäytymiseen, asenteisiin, uskomuksiin ja ajatteluun: tietojohdamisen ja tiedonhallinnan mallien omistajuus, roolit, vastuut, ydinprosessit ja IT-järjestelmät.	Muutoksen kohteena on useita toimijoita: toimialan yleisten alueiden ydinprosessissa toimivat, järjestelmien ja tietokantojen kehittämiseen osallistuvat tahot, Helsingin kaupungin toimialojen kaikki sellaiset sidosryhmät, jotka käyttävät, tuottavat tai muokkaavat yleisten alueiden tietoja.

Yhdistä ihmiset muutoksen tarkoitukseen!
Hankkeen lopputulokset riippuvat siitä, että ihmiset muuttavat toimintaansa.

Seuraavaksi työstettävät asiat

1. PÄÄTÖS: Hankkeen omistajan nimittäminen ja hankkeen organisaation nimeäminen, “vihreä valo”, ohjaus ja tuki
  - Esittely Yleisten alueiden ydinprosessin ohjausryhmälle
  - YlaPro-työ linkittyy Digitien kanssa, mm. raportointi, ohjaus ja seuranta
2. VALMISTELU: Muutos- ja viestintäsuunnitelman laatiminen sekä riskienhallintasuunnitelman täydentäminen (yhteinen aliprojektien kanssa)
  - Sidosryhmien tarkempi analyysi aliprojektien osalta
  - Muutosjohtamisen ja viestinnän toimenpiteiden suunnittelu ja aikataulutus
  - Riskimatriisin validointi, riskien vastuuhenkilöiden nimeäminen
  - Riskienhallintasuunnitelman täydentäminen aliprojektien osalta
3. VALMISTELU JA PÄÄTÖS: Resurssit ja budjetti tuleville vuosille
  - Laatiminen v. 2026-30
  - Päätöksenteko
4. VALMISTELU: aliprojektien käynnistäminen ja edistäminen alustavan aikataulun mukaisesti
  - Läpivalaisun suunnittelu ja aloittaminen
  - InfraBIM-tiekartan mukainen eteneminen jatkuvan parantamisen periaatteella

